

Dan ekonomske historije 2025.

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Znanstveni zavod Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu
Centar za inovativne studije
Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju

DAN EKONOMSKE HISTORIJE

2025.

Međunarodni znanstveni skup
povodom 30. obljetnice smrti Igora Karamana

Zagreb, 13. listopada 2025.
Vijećnica Filozofskog fakulteta

CENTAR
ZA KOMPARATIVNOHISTORIJSKE
I INTERKULTURNE STUDIJE

Na naslovnici: Igor Karaman

DAN EKONOMSKE HISTORIJE 2025.

Međunarodni znanstveni skup
povodom 30. obljetnice smrti Igora Karamana

Zagreb, 13. listopada 2025.
Vijećnica Filozofskog fakulteta

 PF press

Zagreb, 2025.

Programsko-pripremni odbor:

dr. sc. **Ivica Šute**, red. prof., predsjednik Odbora
(Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

dr. sc. **Krisztina Arany**
(Mađarska delegacija u Austrijskom državnom arhivu)

Tomislav Brandolica, mag. hist.
(Znanstveni zavod Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu)

dr. sc. **Boris Golec**, red. prof.
(Zgodovinski inštitut Milka Kosa,
Slovenska akademija znanosti in umetnosti)

dr. sc. **István Kenyeres**
(Gradski arhiv Budimpešte)

Nikola Koneski, MA
(Institut za noviju istoriju Srbije)

dr. sc. **Isao Koshimura**, prof. emeritus
(Tokyo Zokei University)

dr. sc. **Hrvoje Petrić**, red. prof.
(Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

dr. sc. **Marko Šarić**, doc.
(Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

dr. sc. **Filip Šimetin Šegvić**, doc.
(Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

dr. sc. **Vlatka Vukelić**, izv. prof.
(Odsjek za povijest, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu)

dr. sc. **Žiga Zwitter**, doc.
(Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Ljubljani)

Prvi Dan ekonomske historije održan je 28. lipnja 2024. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu u suorganizaciji Centra za inovativne studije Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta i Društva za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju.

Poučeni uspjehom navedenog skupa, kao i željom da se uspostavi godišnja tradicija održavanja skupova o ekonomskoj historiji, organizacijom Dana ekonomske historije 2025. godine nadamo se stvoriti prepoznatljivo mjesto izučavanja ekonomske historije u praksi, povezivanja kolega sličnih znanstvenih interesa, otvaranje dijaloga, kao i prostor za popularizaciju ove znanstvene discipline. Skup s jedne strane predstavlja mjesto predstavljanja izvornih istraživanja koje znanstvenici provode u svojim redovitim istraživačkim programima na pripadajućim institucijama, dok je druge strane posvećen podsjećanju na bogatu tradiciju ekonomske historije u hrvatskoj povijesnoj znanosti.

Shodno tim nastojanjima, ove godine Dan ekonomske historije posvećen je sjećanju na rad i djelo Igora Karamana (1927.-1995.), povodom 30. obljetnice njegove smrti. Dodatan poticaj dao je Ivan T. Berend koji se u svojem obraćanju na prvom Danu ekonomske povijesti 2024. posebno prisjetio suradnje s Karamanom. Igor Karaman je i danas jedno od najistaknutijih imena hrvatske ekonomske historije i hrvatske historiografije u 20. stoljeću općenito. Započevši istraživački život kao arhivist, od kraja 1950-ih bavio se profesionalno znanstveno-nastavnim radom na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je održavao nastavu iz ekonomske historije i političke ekonomije, pri čemu je odgojio generacije hrvatskih povjesničara, od kojih su neki slijedili njegov trag u bavljenju ekonomskom i socijalnom historijom. U domeni izučavanja ovog područja njegov je rad bio posvećen analizi procesa i transformacije hrvatske privrede od sredine 18. do prve polovice 20. stoljeća. Nikad iz vidokruga nije propuštao širi srednjoeuropski kontekst te je kao istraživač regija bio iznimno kvalitetno informiran o zbivanjima u austrijskoj, njemačkoj i mađarskoj historiografiji, kao i u historiografijama zemalja bivše Jugoslavije. Kao jedan od prvih povjesničara koji je svoja istraživanja uvelike temeljio na metodi kvantitativne historije bio je u okvirima hrvatske historiografije i metodološki inovator. Igor Karaman bio je i član

suradnik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti od 1977. do 1982. godine, kao i voditelj Akademijina Zavoda za povijesne znanosti u Zagrebu od 1978. do 1982. godine. Kao nastavnik Odsjeka za povijest djelovao je od 1959. godine do umirovljenja 1987.

Programsko-pripremni odbor

PROGRAM RADA

12:30 | Otvaranje skupa | Vijećnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Pozdravne riječi organizatora skupa

12:40 – 13:00 | Uvodno predavanje

Moderator: Ivica Šute

Drago Roksandić, *O profesoru Igoru Karamanu u hrvatskoj historio-
grafiji – osobna svjedočenja i retrospektivne refleksije*

13:00 – 13:30 | Dokumentarni film

Prikazivanje dokumentarnog filma **Oteti zaboravu: Emilije pl.
Laszowski** (1991.), u kojemu je sudjelovao Igor Karaman

13:30 – 14:45 | Stanka i ručak za sudionike

14:45 – 15:15 | Sekcija 1

Moderator: Filip Šimetin Šegvić

Iva Daria Bešen, *Ljubo Karaman: obiteljski i intelektualni okvir formi-
ranja Igora Karamana*

Hrvoje Petrić, *Igor Karaman i Institut za hrvatsku povijest (1974.–
1977.)*

Ivica Šute, *Igor Karaman i simpozij Mogersdorf*

15:15 – 15:30 | Rasprava

15:30 – 16:10 | Sekcija 2

Moderator: Hrvoje Petrić

Filip Šimetin Šegvić, *Povjesničar i televizija*

Tomislav Brandolica, *Igor Karaman piše Mirjani Gross, 2. lipnja 1983.*

Nikola Anušić, *Igor Karaman i uvođenje teorije demografske tranzicije u hrvatsku historiografiju*

Mira Kolar, *Europski ekonomski povjesničar*

16:10 – 16:25 | Rasprava

16:25 – 17:15 | Sekcija 3

Moderator: Tomislav Brandolica

István Kenyeres, *The fiscal situation of the Kingdom of Hungary at the time of the Battle of Mohács*

Nikola Koneski, *Odnos stranog i domaćeg kapitala u parobrodskim preduzećima Kraljevine Jugoslavije*

Tomislav Anić, *Radne ruke grade tvornice i pruge: stvaranje kulta rada u jugoslavenskom poraću Drugoga svjetskog rata*

Goran Arčabić, *Uzroci fluktuacije radnika u teškoj industriji u Zagrebu krajem 1940-ih i početkom 1950-ih godina*

Ognjen Tomić, *Jugoslavija i liberalizacija trgovine sa Zapadom: primer Italije (1961.–1965.)*

17:15 – 17:30 | Rasprava

17:30 | Zatvaranje skupa

POPIS SUDIONIKA

Izv. prof. dr. sc. **Tomislav Anić** (Hrvatsko katoličko sveučilište)

Izv. prof. dr. sc. **Nikola Anušić** (Filozofski fakultet u Zagrebu)

Mr. sc. **Goran Arčabić** (Muzej grada Zagreba)

Iva Daria Bešen, mag. hist. et mag. hist. art. (Filozofski fakultet u Zagrebu)

Tomislav Brandolica, mag. hist. (Fakultet hrvatskih studija)

Dr. sc. **István Kenyeres** (Gradski arhiv Budimpešte)

Dr. sc. **Mira Kolar** (Filozofski fakultet u Zagrebu)

Nikola Koneski, MA (Institut za noviju istoriju Srbije)

Dr. sc. **Ognjen Tomić** (Institut za noviju istoriju Srbije)

Prof. dr. sc. **Hrvoje Petrić** (Filozofski fakultet u Zagrebu)

Dr. sc. **Drago Roksandić**, profesor emeritus (Filozofski fakultet u Zagrebu)

Doc. dr. sc. **Filip Šimetin Šegvić** (Filozofski fakultet u Zagrebu)

Prof. dr. sc. **Ivica Šute** (Filozofski fakultet u Zagrebu)

DAN EKONOMSKE HISTORIJE 2025.
Međunarodni znanstveni skup povodom
30. obljetnice smrti Igora Karamana

Nakladnik

Filozofski fakultet u Zagrebu
FF press
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

Za nakladnika

dr. sc. Domagoj Tončinić, red. prof.

Urednik

Tomislav Brandolica

Tehnički urednik

Boris Bui

Računalni slog

Boris Bui

Oblikovanje naslovnice

Boris Bui

Digitalni oblik izdanja
2025.

ISBN

978-953-379-268-2